

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 11 червня 2025 р. № 699

ПОРЯДОК
реалізації експериментального проекту щодо посилення
протиповітряної оборони території України шляхом
залучення груп протиповітряної оборони

1. Цей Порядок визначає механізм реалізації експериментального проекту щодо посилення протиповітряної оборони території України (за винятком територій, на яких ведуться бойові дії та тимчасово окупованих Російською Федерацією) шляхом залучення груп протиповітряної оборони (далі — експериментальний проект).

2. Метою цього експериментального проекту є підвищення ефективності протиповітряної оборони та захисту території України від загроз з повітря військ держави-агресора з використанням ударних безпілотних літальних апаратів або пілотованих повітряних суден.

3. Координаторами цього експериментального проекту є Міноборони та Мінцифри.

4. Учасниками експериментального проекту є:

Збройні Сили;

військові адміністрації;

добровольчі формування територіальних громад.

5. Джерелами фінансування експериментального проекту є кошти державного бюджету, кошти місцевих бюджетів, кошти з офіційних рахунків для пожертв на підтримку України “United24”, інші джерела, не заборонені законодавством.

6. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

група протиповітряної оборони — підрозділ добровольчого формування територіальної громади, утворений для посилення протиповітряної оборони на території відповідної територіальної громади шляхом виявлення, спостереження, оповіщення та/або нейтралізації загроз (збиття) повітряних об’єктів держави-агресора з використанням ударних безпілотних літальних апаратів або пілотованих повітряних суден;

пілотоване повітряне судно — літальний апарат, керування яким здійснюється екіпажем або пілотом, що перебуває на борту;

протиповітряна оборона — сукупність засобів, організаційних заходів та бойових дій, які застосовуються групами протиповітряної оборони з метою прикриття об’єктів у тилу та відбиття ворожих ударів з повітря, що здійснюються державою-агресором;

тимчасовий реєстраційний номер повітряного судна — номер, який складається з групи цифр і надається уповноваженим органом Мініоборони конкретному повітряному судну, що реєструється в реєстрі тимчасової реєстрації повітряних суден.

Інші терміни в цьому Порядку вживаються у значенні, наведеному в Повітряному кодексі України, Законі України “Про основи національного спротиву”, Порядку здійснення закупівлі безпілотних систем, засобів радіоелектронної боротьби тактичного рівня вітчизняного виробництва та їх складових частин, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2022 р. № 1275 “Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 91, ст. 5666; 2023 р., № 50, ст. 2800; 2025 р., № 5, ст. 366), Порядку реалізації експериментального проекту щодо сертифікації шкіл зовнішніх пілотів (операторів) безпілотних літальних апаратів, безпілотних авіаційних комплексів та підготовки зовнішніх пілотів (операторів), зовнішніх пілотів (операторів) — інструкторів, а також членів зовнішніх екіпажів безпілотних літальних апаратів, безпілотних авіаційних комплексів, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2024 р. № 1129 (Офіційний вісник України, 2024 р., № 91, ст. 5887), Положенні про добровольчі формування територіальних громад, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1449 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 10, ст. 517) (далі — Положення).

7. Група протиповітряної оборони утворюється командиром добровольчого формування територіальної громади в структурі добровольчого формування територіальної громади за погодженням з командуванням відповідної військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил за територіальним принципом, що діє відповідно до Положення, з урахуванням особливостей, встановлених цим Порядком.

Ініціювати утворення груп протиповітряної оборони у структурі добровольчих формувань територіальних громад на відповідній території можуть військові адміністрації.

У разі утворення груп протиповітряної оборони до їх складу включаються за письмовими заявами члени добровольчих формувань територіальних громад з числа осіб, які відповідно до Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу” не підлягають призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період та пройшли відповідну підготовку відповідно до вимог цього Порядку.

Положення абзацу третього цього пункту не поширюються на групи протиповітряної оборони з пілотованими повітряними суднами, до складу яких включаються за письмовими заявами члени добровольчих формувань територіальних громад, які відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам та мають документи, що підтверджують право на виконання

відповідних функцій щодо пілотування та/або обслуговування відповідних пілотованих повітряних суден.

Групу протиповітряної оборони очолює командир групи протиповітряної оборони, який визначається з числа членів групи протиповітряної оборони командиром добровольчого формування територіальної громади за погодженням з командиром військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил за територіальним принципом та керівником відповідної військової адміністрації.

8. Групи протиповітряної оборони організаційно підпорядковуються відповідній військовій частині Сил територіальної оборони Збройних Сил за територіальним принципом, а з питань виконання завдань з протиповітряної оборони — Командуванню Повітряних Сил Збройних Сил.

Група протиповітряної оборони з пілотованими повітряними суднами оперативно підпорядковується Командуванню Повітряних Сил Збройних Сил.

9. У разі включення члена добровольчого формування територіальної громади до складу групи протиповітряної оборони до контракту добровольця територіальної оборони, укладеного з таким членом добровольчого формування територіальної громади відповідно до Положення, обов'язково вноситься умова про заборону направлення такої особи для виконання бойових чи інших завдань, крім здійснення заходів з протиповітряної оборони, передбачених цим Порядком.

10. Підготовка груп протиповітряної оборони здійснюється відповідно до Порядку організації, забезпечення та проведення підготовки добровольчих формувань територіальних громад до виконання завдань територіальної оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1447 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 10, ст. 515).

До підготовки груп протиповітряної оборони можуть залучатися центри підготовки громадян до національного спротиву відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 квітня 2025 р. № 478 “Про функціонування центрів підготовки громадян до національного спротиву” (Офіційний вісник України, 2025 р., № 41, ст. 2799).

11. Підготовка до використання, технічне обслуговування та експлуатація пілотованих повітряних суден здійснюються членами групи протиповітряної оборони, які відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам, мають документи, що підтверджують право на виконання відповідних функцій, допущені до виконання завдань командиром групи протиповітряної оборони, а також надали письмову згоду на використання повітряного судна особисто відповідно до їх функцій, обов'язків у межах реалізації завдань протиповітряної оборони відповідно до цього Порядку.

Члени екіпажу пілотованого повітряного судна призначаються командиром групи протиповітряної оборони за погодженням з

Командуванням Повітряних Сил Збройних Сил із складу членів групи протиповітряної оборони, які відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам, мають документи, що підтверджують право на виконання відповідних функцій та допущені командиром до виконання завдань групи протиповітряної оборони.

12. Зовнішні пілоти (оператори) безпілотного літального апарату, які входять до складу груп протиповітряної оборони, повинні отримати сертифікат зовнішнього пілота відповідно до Порядку реалізації експериментального проекту щодо сертифікації шкіл зовнішніх пілотів (операторів) безпілотних літальних апаратів, безпілотних авіаційних комплексів та підготовки зовнішніх пілотів (операторів), зовнішніх пілотів (операторів) — інструкторів, а також членів зовнішніх екіпажів безпілотних літальних апаратів, безпілотних авіаційних комплексів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2024 р. № 1129.

Ця вимога не застосовується протягом 45 днів з дня початку реалізації експериментального проекту.

13. Забезпечення матеріально-технічними засобами та фінансування діяльності груп протиповітряної оборони здійснюється відповідно до Закону України “Про основи національного спротиву” та Положення за рахунок і в межах коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.

14. Забезпечення групи протиповітряної оборони зброєю, боєприпасами та/або вибуховими матеріалами, іншою військовою технікою, пально-мастильними матеріалами здійснюється військовою частиною Сил територіальної оборони Збройних Сил або військовою частиною Повітряних Сил Збройних Сил у порядку, встановленому Міноборони.

15. Члени груп протиповітряної оборони під час виконання завдань з протиповітряної оборони мають право використовувати власні транспортні засоби, інше обладнання, а також особисту мисливську зброю, стрілецьку зброю, інші види озброєння та боєприпаси до них відповідно до Порядку застосування членами добровольчих формувань територіальних громад особистої мисливської зброї, стрілецької зброї, інших видів озброєння та боєприпасів до них під час виконання завдань територіальної оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1448 (Офіційний вісник України, 2022 р., № 10, ст. 516; 2022 р., № 30, ст. 1618).

16. Групи протиповітряної оборони мають право на використання технічних засобів (безпілотних систем, пілотованих повітряних суден, засобів візуального, оптико-електронного або радіолокаційного спостереження, засобів зв'язку, навігаційного забезпечення тощо) для виявлення, супроводу, оповіщення та/або нейтралізації безпілотних літальних апаратів, що застосовуються державою-агресором, отриманих відповідними військовими частинами Сил територіальної оборони

Збройних Сил в установленому законодавством порядку від підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, а також фізичних осіб на благодійній основі або на умовах тимчасового безоплатного користування.

Приймання майна від суб'єктів, зазначених в абзаці першому цього пункту, на баланс відповідної військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил здійснюється на підставі акта приймання-передачі основних засобів, складеного відповідно до Порядку складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору, затвердженого наказом Мінфіну від 13 вересня 2016 р. № 818.

Пілотовані повітряні судна обліковуються на підставі актів приймання-передачі на позабалансових рахунках військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил.

Використання переданого з цією метою майна здійснюється виключно групою протиповітряної оборони, якій воно передано, у межах виконання заходів протиповітряної оборони.

Пілотовані повітряні судна, що використовуються групами протиповітряної оборони відповідно до цього Порядку, не підлягають державній реєстрації як державне повітряне судно та не підлягають внесенню до реєстру державних повітряних суден України.

17. Після постановки на облік (позабалансовий рахунок) військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил пілотованого повітряного судна для виконання завдань в рамках реалізації експериментального проекту командир групи протиповітряної оборони через відповідну військову частину Сил територіальної оборони Збройних Сил подає до Міноборони заяву, яка повинна містити інформацію про:

тип, марку, модель, рік випуску, заводський (серійний) номер, масу порожнього та злітну масу, напрацювання двигунів пілотованого повітряного судна;

дані про власника пілотованого повітряного судна;

свідоцтво про виключення повітряного судна з Державного реєстру цивільних повітряних суден України (за наявності);

дані про останню державну реєстрацію цивільного повітряного судна;

дату проведення останнього технічного обслуговування (ремонт) пілотованого повітряного судна та двигунів пілотованого повітряного судна;

обсяг, дату та відповідального (відповідальних) за проведення переобладнання (дообладнання) пілотованого повітряного судна для виконання завдань в рамках реалізації експериментального проекту (за наявності);

командира групи протиповітряної оборони, який підтвердив технічний стан та готовність до виконання завдань пілотованого повітряного судна;

перелік та відомості про осіб, допущених командиром групи протиповітряної оборони до пілотування, обслуговування та ремонту пілотованих повітряних суден.

До заяви командира групи протиповітряної оборони обов'язково додається копія особистої заяви-зобов'язання командира групи протиповітряної оборони у довільній формі про:

допуск членів відповідної групи протиповітряної оборони до пілотування, обслуговування та ремонту пілотованих повітряних суден;

підтвердження технічного стану та готовності до виконання завдань пілотованим повітряним судном;

прийняття та підтвердження розуміння відповідальності за будь-які порушення правил польотів або підготовки до них, а також порушення правил експлуатації пілотованих повітряних суден.

18. Міноборони перевіряє заяву командира групи протиповітряної оборони, подану через військову частину Сил територіальної оборони Збройних Сил, на відповідність вимогам щодо наявності інформації та копій документів, надання яких є обов'язковим відповідно до вимог пункту 17 цього Порядку, і протягом десяти днів з дня отримання зазначеної заяви проводить тимчасову реєстрацію пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоює повітряному судну тимчасовий реєстраційний номер або відмовляє у тимчасовій реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоєнні повітряному судну тимчасового реєстраційного номера. Внесення до реєстру тимчасової реєстрації повітряних суден здійснюється відповідно до Правил тимчасової реєстрації повітряних суден, що не підлягають внесенню до реєстру державних повітряних суден України, та надання їм допуску до виконання польотів, затверджених наказом Міноборони від 1 грудня 2015 р. № 663. Інші положення зазначених Правил не застосовуються.

Підставами для відмови у тимчасовій реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоєнні повітряному судну тимчасового реєстраційного номера є:

зазначення в заявці відомостей не в повному обсязі та/або надання недостовірних відомостей;

неподання копії особистої заяви-зобов'язання командира групи протиповітряної оборони відповідно до пункту 17 цього Порядку або зазначення у такій заяві-зобов'язанні відомостей не в повному обсязі.

У разі тимчасової реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоєння повітряному судну тимчасового реєстраційного номера Міноборони видає командиром групи протиповітряної оборони через відповідну військову частину Сил територіальної оборони Збройних Сил тимчасове реєстраційне посвідчення повітряного судна.

У разі відмови у тимчасовій реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоєнні повітряному судну тимчасового реєстраційного номера Міноборони надає командир групи протиповітряної оборони через відповідну військову частину Сил територіальної оборони Збройних Сил роз'яснення щодо всіх невідповідностей, неспівпадінь, помилок, які стали підставою для відмови.

Заявник може повторно подати заяву відповідно до пункту 17 цього Порядку після усунення обставин, які стали підставою для відмови.

19. Міноборони протягом п'яти днів з дня тимчасової реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та присвоєння повітряному судну тимчасового реєстраційного номера надсилає повідомлення про це до СБУ.

Рішення про скасування тимчасової реєстрації пілотованого повітряного судна як експериментального повітряного судна та скасування присвоєння повітряному судну тимчасового реєстраційного номера приймається Міноборони.

20. Технічна справність та готовність пілотованих повітряних суден визначається командиром групи протиповітряної оборони без залучення уповноваженого органу з питань державної авіації. Командир групи протиповітряної оборони несе відповідальність за технічний стан та готовність повітряних суден до виконання завдань за призначенням.

Група протиповітряної оборони перед початком експлуатації забезпечує нанесення на поверхню таких пілотованих повітряних суден тимчасового бортового номера, присвоєного Міноборони відповідно до пункту 18 цього Порядку, та розпізнавальних знаків відповідно до вимог щодо розмірів та зон нанесення, встановлених Положенням про розпізнавальні знаки, які наносяться на повітряні судна державної авіації України, затвердженим наказом Міноборони від 20 липня 2015 р. № 347.

Командир групи протиповітряної оборони передає до Командування Повітряних Сил Збройних Сил копію тимчасового реєстраційного посвідчення повітряного судна Міноборони, копію заяви командира групи протиповітряної оборони, на підставі якої було видане таке тимчасове реєстраційне посвідчення, та відомості про нанесені розпізнавальні знаки.

21. На підставі інформації про пілотовані повітряні судна від командира групи протиповітряної оборони Командування Повітряних Сил Збройних Сил має право залучати такі повітряні судна до виконання завдань з протиповітряної оборони.

22. Групи протиповітряної оборони мають право:

використовувати наявні безпілотні літальні апарати та пілотовані повітряні судна для здійснення протиповітряної оборони;

отримувати від органів військового управління інформацію про здійснення ударів з повітря державою-агресором з використанням, зокрема, інформації про радіолокаційне та інше виявлення повітряних цілей;

отримувати від органів військового управління методичні рекомендації щодо здійснення протиповітряної оборони;

отримувати та використовувати зброю, боєприпаси та/або вибухові матеріали, іншу військову техніку, пально-мастильні матеріали відповідно до цього Порядку та вимог законодавства.

23. Групи протиповітряної оборони зобов'язані:

під час участі у підготовці та виконання завдань протиповітряної оборони виконувати положення статутів Збройних Сил;

під час бойового чергування бути постійно готовими до виконання завдань протиповітряної оборони;

під час бойової роботи виконувати вимоги та команди органу військового управління;

надавати інформацію командуванню Повітряних Сил щодо готовності та результатів виконання бойової роботи;

вдосконалювати технічне обладнання, тактику та методи протиповітряної оборони;

залучати до протиповітряної оборони всі можливі ресурси та засоби, не заборонені законодавством України.

24. На членів груп з протиповітряної оборони, які беруть участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, поширюються гарантії соціального захисту, передбачені статтею 119 Кодексу законів про працю України.

У разі загибелі члена групи протиповітряної оборони під час виконання завдань з протиповітряної оборони члени його сім'ї мають право на отримання одноразової грошової допомоги відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" та пенсійного забезпечення, передбаченого законодавством для членів сімей загиблих військовослужбовців строкової служби.

25. Виплата додаткової винагороди, передбаченої абзацом другим пункту 1¹ постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану" (Офіційний вісник України, 2022 р., № 25, ст. 1253; 2023 р., № 79, ст. 4481) — із зміною, внесеною постановою Кабінету Міністрів України від 11 червня 2025 р. № 699, членам груп протиповітряної оборони здійснюється в межах видатків місцевих бюджетів у розмірі 100 000 гривень в розрахунку на місяць пропорційно часу участі у заходах з протиповітряної оборони на підставі наказу командира військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил за територіальним принципом за клопотанням командира добровольчого формування територіальної громади.

Облік участі у заходах з протиповітряної оборони (бойового чергування) ведеться керівником групи протиповітряної оборони. Керівник групи готує щомісяця зведений звіт про результати діяльності групи, в якому зазначаються склад групи, кількість проведених чергувань, кількість та характер задокументованих повітряних загроз, застосовані засоби, результати дій. Звіт подається до військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил.
